

Věc C-585/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

5. listopadu 2020

Předkládající soud:

Juzgado Contencioso-Administrativo n.º 2 de Valladolid
(Španělsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

22. září 2020

Žalobkyně:

BFF Finance Iberia S. A. U.

Žalovaná:

Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León

JDO. CONTENCIOSO/ADMTVO. N. 2 (správní soud č. 2)

VALLADOLID

(omissis)

(omissis) [identifikace soudu, řízení a účastníků řízení]

USNESENÍ

Ve Valladolidu dne 22. září 2020.

SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

ZAPRVÉ – Obchodní společnosti ALIFAX SPAIN S. L., BIOTRONIK SPAIN S. A., EVOMED SL, EXACTECH IBÉRICA SL, FERRING SA, GETINGE GROUP SPAIN S. L., GlaxoSmithKline S. A., JUSTE FARMA SLU, JUSTE SAQF, L. F. GUERBET SA, LABORATORIOS ERN S. A., LABORATORIOS NORMON, S. A., LABORATORIOS RUBIÓ S. A., Laboratorios ViiV Healthcare S. L., LELEMAN, S. L., MEDCOM TECH S. A., Merck, Sharp & Dohme de España S. A., NACATUR 2 ESPAÑA, S.L. PHARMA MAR, S.A.,

RECOLETAS CASTILLA LEON, SHIRE PHARMACEUTICALS IBERICA SL, TEXTIL PLANAS OLIVERAS, S. A., a ZIMMER BIOMET SPAIN S. L. v období v letech 2014 až 2017 dodávaly zboží a poskytovaly služby zdravotnickým zařízením spadajícím pod GERENCIA REGIONAL DE SALUD DE LA JUNTA DE CASTILLA Y LEON (Regionální správa zdravotnických služeb autonomního společenství Kastilie a Leónu).

Faktury, jež výše uvedené společnosti vystavily, nebyly ke dni jejich splatnosti posledně jmenovaným subjektem uhrazeny.

ZADRUHÉ – Prostřednictvím smluv o postoupení pohledávek převzala společnost BFF FINANCE IBERIA, S. A. U., od výše uvedených společností pohledávky, které jsou doloženy a představovány neuhrazenými fakturami.

ZATŘETÍ – Dne 31. května 2019 zaslala společnost BFF FINANCE IBERIA, S. A. U., na adresu Gerencia Regional de Salud de la CONSEJERÍA DE SANIDAD DE LA JUNTA DE CASTILLA Y LEON (Regionální správa zdravotnických služeb odboru zdravotnictví autonomního společenství Kastilie a Leónu) dopis, v němž požadovala zaplacení následujících částek: 124 662,71 eur z titulu jistiny, navýšené o odpovídající úroky z prodlení podle sazby stanovené zákonem č. 3/04; 43 296,61 eur z titulu úroků z prodlení podle sazby stanovené zákonem č. 3/04 v souvislosti s fakturami, které byly uhrazeny po lhůtě splatnosti[,] a 40 eur z titulu náhrady nákladů spojených s vymáháním každé z faktur neuhrazených v zákonem stanovených lhůtách pro zaplacení podle článku 8 zákona č. 3/2004.

Správní orgán tyto částky nezaplatil.

ZAČTVRTÉ – Společnost BFF FINANCE IBERIA, S. A. U., podala správní žalobu proti nečinnosti po dopisu zaslaném dne 31. května 2019.

(*omissis*) [vnitrostátní předpisy, na nichž se zakládá žaloba]

ZAPÁTÉ – Následně podala žalobu, v níž se domáhala:

1. určení protiprávnosti napadené nečinnosti;
2. uložení povinnosti žalovanému správnímu orgánu zaplatit následující položky a částky:
 - a. 40 eur za fakturu z titulu náhrady nákladů spojených s vymáháním;
 - b. 51 610,67 eur z titulu jistiny, spolu s příslušnými úroky z prodlení až do jejího zaplacení způsobem stanoveným zákonem č. 3/2004;
 - c. 43 626,79 eur z titulu úroků z prodlení;
 - d. nabíhající zákonné úroky z úroků z prodlení od podání správní žaloby;

e. soudní výlohy.

Navrhuje, aby byla položena předběžná otázka SOUDNÍMU DVORU EVROPSKÉ UNIE.

ZAŠESTÉ – Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León předložila dne 27. února 2020 žalobní odpověď.

Navrhuje, aby byla žaloba zamítnuta.

(*omissis*)

(*omissis*). [procesní úvahy týkající se vnitrostátního práva]

ZADEVÁTÉ – Při rozhodování tohoto sporu má předkládající soud pochybnosti o výkladu použitelného unijního práva a o slučitelnosti uplatněného španělského práva s unijním právem (*omissis*).

ZADESÁTÉ – Účastníkům řízení a Ministerio fiscal (státní zastupitelství) byla ponechána lhůta, aby se vyjádřili k možnosti položit Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku podle článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie, k čemuž účastníci řízení uvedli:

Společnost BFF FINANCE IBERIA, S. A. U opakuje svá dosavadní tvrzení a ve shrnutí tvrdí, že JUZGADO CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVO NUM. 2 DE VALLADOLID (správní soud č. 2 ve Valladolidu) je povinen položit předběžnou otázku (*omissis*).

ŽALOVANÝ SPRÁVNÍ ORGÁN nesouhlasí s položením předběžné otázky.

MINISTERIO FISCAL (státní zastupitelství) dospívá po přenesení právních úvah ve vnitrostátní i unijní judikatuře a právní nauce na projednávaný spor k závěru, že není nutné ani vhodné v projednávané věci položit předběžnou otázku.

PRÁVNÍ ODŮVODNĚNÍ

ZAPRVÉ. – (*omissis*): [zopakování pochybností, jež vyvstaly u předkládajícího soudu]

1. – Článek 8 zákona č. 3/2004 (na který odkazuje TRLCSP [Texto Refundido de la Ley de Contratos del Sector Público] a LCSP [Ley de Contratos del Sector Público]) (konsolidované znění zákona o veřejných zakázkách a zákon o veřejných zakázkách), ve znění po schválení směrnice 2011/7/EU, stanoví:

„1. Jestliže je dlužník v prodlení, má věřitel nárok, aby mu dlužník zaplatil pevnou částku 40 eur, jež se v každém případě a bez nutnosti výslovného požadavku připočte k jistině dluhu. Navíc má věřitel vůči dlužníkovi nárok požadovat náhradu všech řádně prokázaných nákladů spojených s vymáháním,

keré vynaložil v důsledku dlužníkovy prodlení a které přesahují částku uvedenou v předchozím pododstavci.“

[Žalobkyně] se domnívá, že povinnost k zaplacení pevné částky 40 eur nastává za každou fakturu, a nikoli za řízení.

2. – Počáteční den, od něhož nabíhají úroky z prodlení, nastává uplynutím třiceti dnů ode dne vystavení faktury, přičemž se vychází z toho, že k tomuto dni již smluvní strana dodala zboží nebo poskytla služby v souladu s ustanoveními konsolidovaného znění zákona o veřejných zakázkách a zákona o veřejných zakázkách.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích k tomu v bodě 23 odůvodnění stanoví:

„[...] Dlouhé lhůty splatnosti a opožděné platby ze strany orgánů veřejné moci za zboží a služby znamenají pro podniky neopodstatněné náklady. Proto je vhodné zavést zvláštní pravidla týkající se obchodních transakcí pro dodávku zboží nebo poskytnutí služeb podniky orgánům veřejné moci, týkající se zejména lhůt splatnosti, které zpravidla nesmí překročit 30 kalendářních dnů, pokud nejsou [...] výslovně dohodnuty jiné podmínky a za předpokladu, že to je objektivně odůvodněno zvláštní povahou nebo rysy smlouvy, a v žádném případě nesmí překročit 60 kalendářních dnů.“

Směrnice stanoví obecné pravidlo, podle něhož lhůta splatnosti nemá překročit 30 dnů, a umožňuje provést platbu ve lhůtě 60 dnů pouze tehdy, pokud (i) se na tom smluvní strany výslovně dohodly a (ii) je to objektivně odůvodněno zvláštní povahou nebo rysy smlouvy.

Evropská komise, jež směrnici 2011/7/EU navrhla, rovněž uvádí, že orgány veřejné moci musí zaplatit ve lhůtě 30 dnů, a ve lhůtě 60 dnů tak mohou učinit pouze za výjimečných okolností.

3. – DPH v základu pro výpočet úroků.

Směrnice 2011/7/EU o postupu proti opožděným platbám, z níž vyplývá platné znění zákona č. 3/2004, definuje v článku 2 „splatnou částku“ jako „jistinu, která měla být splacena ve smluvní nebo zákonné lhůtě splatnosti, včetně příslušných daní, cel, dávek či poplatků uvedených na faktuře nebo v jiném rovnocenném dokumentu vyzývajícím k provedení platby“.

Umožňuje výklad směrnice závěr, že základ pro výpočet úroků z prodlení, které příznává tatáž směrnice, zahrnuje DPH splatnou z uskutečněného plnění a jejíž výše je uvedena na samotné faktuře?

(omissis) [žalovaná se domnívá, že není nutné položit předběžnou otázku]

ZATŘETÍ – ODŮVODNĚNÍ PŘEDBĚŽNÉ OTÁZKY

Právním předpisem Společenství, použitelným v oblasti úroků z prodlení a náhrady nákladů spojených s vymáháním, je směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích.

Článek 4 této směrnice, který je nadepsán „Transakce mezi podniky a orgány veřejné moci“, ve svém odstavci 1 uvádí:

„1. Členské státy zajistí, že v obchodních transakcích, v nichž je dlužníkem orgán veřejné moci, má věřitel po uplynutí lhůty stanovené v odstavcích 3, 4 nebo 6 nárok na zákonný úrok z prodlení bez nutnosti upomínky, pokud jsou splněny tyto podmínky:

- a) věřitel splnil své smluvní a zákonné povinnosti a
- b) věřitel neobdržel splatnou částku včas, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný.“

Článek 6 téže směrnice, který je nadepsán „Náhrada nákladů spojených s vymáháním“, zní takto:

„1. Členské státy zajistí, že v případech, kdy má být v obchodních transakcích podle článku 3 nebo 4 zaplacen úrok z prodlení, má věřitel nárok obdržet od dlužníka alespoň pevnou částku ve výši 40 EUR.

2. Členské státy zajistí, že pevná částka uvedená v odstavci 1 je splatná bez nutnosti upomínky a představuje náhradu vlastních nákladů věřitele spojených s vymáháním.

3. Věřitel má nárok obdržet od dlužníka kromě pevné částky uvedené v odstavci 1 přiměřenou náhradu za veškeré náklady spojené s vymáháním, které tuto pevnou částku přesahují a které mu vznikly v souvislosti s opožděnou platbou dlužníka. Mezi tyto náklady by mohly patřit mimo jiné výdaje za pověření advokáta či za využití služeb společnosti vymáhající pohledávky.“

A konečně článek 7 výše uvedené směrnice, který je nadepsán „Nespravedlivé smluvní podmínky a praxe“, uvádí ve svém odstavci 1 toto:

„1. Členské státy stanoví, že každá smluvní podmínka či praxe týkající se dne nebo lhůty splatnosti, sazby úroku z prodlení nebo náhrady nákladů spojených s vymáháním je buď nevymahatelná, nebo zakládá nárok na náhradu škody, pokud je hrubě nespravedlivá vůči věřiteli.

Při určení, zda je smluvní podmínka či praxe hrubě nespravedlivá vůči věřiteli ve smyslu prvního pododstavce, se zvažují všechny okolnosti případu, včetně:

- a) jakéhokoli hrubého porušení poctivých obchodních zvyklostí v rozporu s dobrou vírou a poctivým jednáním;
- b) povahy zboží nebo služby a
- c) skutečnosti, zda má dlužník objektivní důvody odchýlit se od zákonné sazby úroku z prodlení, od lhůty splatnosti uvedené v čl. 3 odst. 5, čl. 4 odst. 3 písm. a) a odst. 4 a 6 nebo od pevné částky uvedené v čl. 6 odst. 1.

V odstavcích 2 a 3 se dále uvádí:

„2. Pro účely odstavce 1 se smluvní podmínka či praxe, která vylučuje úrok z prodlení, považuje za hrubě nespravedlivou.“

„3. Pro účely odstavce 1 se smluvní podmínka či praxe, která vylučuje náhradu nákladů spojených s vymáháním podle článku 6, považuje za hrubě nespravedlivou, neprokáže-li se něco jiného.“

ZAČTVRTÉ – V této fázi má samotný předkládající soud a s ohledem na návrh (*omissis*) [společnosti BFF FINANCE IBERIA, S. A. U.], jak již bylo uvedeno, pochybnosti při řešení projednávaného sporu.

Konkrétně se jedná o následující **pochybnosti**, které jsou předmětem předběžné otázky :

1. Článek 6 směrnice 2011/7/EU stanoví, že členské státy zajistí, aby v případech, kdy má být v obchodních transakcích zaplacen úrok z prodlení, měl věřitel nárok obdržet od dlužníka alespoň pevnou částku ve výši 40 eur. Tato úprava je provedena do platného znění článku 8 zákona č. 3/2004. **POCHYBNOST VZNIKÁ V SOUVISLOSTI S OTÁZKOU, ZDA SE MÁ TATO ČÁSTKA 40 EUR POVAŽOVAT ZA ČÁSTKU ZA FAKTURU NEBO ZDA SE JEDNÁ O 40 EUR ZA KUMULOVANOU STÍŽNOST.** V případě prvního výkladu vzniká otázka, zda je pro platbu 40 eur za fakturu nezbytné, aby žalobce tyto faktury specifikoval ve všech svých stížnostech ve správním řízení i ve správním řízení soudním, nebo zda stačí společná a obecná stížnost k tomu, aby bylo později možné požadovat oněch 40 eur za fakturu.

Tato otázka je sporná pro (*omissis*) řadu soudů (*omissis*).

2. – (*omissis*) [zopakování bodu 23 odůvodnění směrnice 2011/7]

(*omissis*) [zopakování obecného pravidla, které stanoví směrnice]

Článek 198 odst. 4 zákona č. 9/2017 [zákon o veřejných zakázkách] stanoví platební lhůtu 60 dnů ve všech případech a u všech smluv, přičemž stanoví počáteční lhůtu 30 dnů na schválení a dalších 30 dnů na zaplacení.

Umožňuje výklad směrnice, že členský stát může zákonem stanovit platební lhůtu 60 dnů, a to v každém případě bez výslovného souhlasu a bez dopňujícího

odůvodnění s ohledem na zvláštní povahu nebo rysy smlouvy? Je tato právní úprava v rozporu s výše uvedeným unijním právem?

3. – (*omissis*) DPH v základu pro výpočet úroků.

(*omissis*) [zopakování článku 2 směrnice] (*omissis*) Umožňuje výklad směrnice závěr, že do základu pro výpočet úroků z prodlení, které přiznává tato směrnice, je zahrnuta DPH, jež je splatná za uskutečněné plnění a jejíž výše je uvedena na samotné faktuře? Nebo je nezbytné odlišit a určit, v jakém okamžiku dodavatel odvede daň daňové správě?

– Pokud dodavatel odvedl DPH odpovídající fakturám nebo potvrzením o provedení prací, u nichž došlo ke zpoždění platby – na jehož základě vzniknou úroky z prodlení – když provádí přiznání DPH za období, v němž poskytl službu, tedy když ji zaplatil v předstihu, bude mít nárok na úroky z prodlení z uvedené částky daně zaplacené v předstihu, což je případ, který musí v každém případě doložit dodavatel.

– V opačném případě, [pokud] nezaplatil DPH v předstihu, není namístě počítat úroky z prodlení z částky, o níž se jeho majetek nesnížil, neboť nevznikla žádná újma, kterou je třeba nahradit.

Tato otázka je sporná a španělské soudy zaujímají nejednotné výklady.

(*omissis*) [**procesní úvahy podle vnitrostátního práva**] (*omissis*)

VÝROK

S ohledem na výše uvedené se přerušuje řízení v projednávané věci za účelem položení níže uvedené předběžných otázek Soudnímu dvoru Evropské unie:

„S ohledem na ustanovení čl. 4 odst. 1, článku 6 a čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích:

Musí být článek 6 směrnice vykládán v tom smyslu, že částka 40 eur přísluší v každém případě za každou fakturu za předpokladu, že věřitel jednotlivě specifikoval faktury ve svých stížnostech ve správním řízení a ve správním řízení soudním, nebo že tato částka 40 eur přísluší za fakturu v jakémkoli případě, i když byly podány společné a obecné stížnosti?

Jak je třeba vykládat čl. 198 odst. 4 zákona č. 9/2017, který stanoví platební lhůtu 60 dnů ve všech případech a u všech smluv, přičemž stanoví počáteční lhůtu 30 dnů na schválení a dalších 30 dnů na zaplacení, pokud [bod] 23 [odůvodnění] směrnice stanoví:

,Dlouhé lhůty splatnosti a opožděné platby ze strany orgánů veřejné moci za zboží a služby znamenají pro podniky neopodstatněné náklady. Proto je vhodné zavést zvláštní pravidla týkající se obchodních transakcí pro dodávku zboží nebo

poskytnutí služeb podniky orgánům veřejné moci, týkající se zejména lhůt splatnosti, které zpravidla nesmí překročit 30 kalendářních dnů, pokud nejsou výslovně dohodnuty jiné podmínky a za předpokladu, že to je objektivně odůvodněno zvláštní povahou nebo rysy smlouvy, a v žádném případě nesmí překročit 60 kalendářních dnů. [?]

Jak je třeba vykládat článek 2 směrnice? Lze směrnicí vykládat v tom smyslu, že umožňuje, aby byla v základu pro výpočet úroků z prodlení, které tato směrnice přiznává, zahrnuta DPH, jež je splatná na základě uskutečnění plnění a jejíž výše je uvedena na samotné faktuře? Nebo je nezbytné odlišit a určit, v jakém okamžiku dodavatel odvede daň daňovému orgánu?“

(omissis).

(omissis) [odkazy na doručení rozhodnutí, nepřípustnost opravných prostředků proti němu a podpis]